

**Palvelualojen
ammattiliitto**

Servicefacket

Lausunto

21.09.2022

Asia: VN/18662/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Taustaa

Työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi laajentamalla työsuojeluviranomaisen toimivaltuuksia ja toimintamahdollisuuksia alipalkkauksen valvonnassa.

Työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 13 luvun 3 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että viranomaisen kehoitus voitaisiin antaa asiassa, joka koskee työnantajan velvollisuutta maksaa vähintään lain ja yleissitovan työehtosopimuksen mukaista palkkaa, jonka peruste ja määrä ovat yksiselitteisesti todettavissa. Ehdotuksen perusteella työsuojeluviranomaisen olisi mahdollista velvoittaa korjaamaan palkka sellaiselle yksiselitteiselle tasolle, joka ei edellytä työehtosopimuksen varsinaista tulkintaa.

Alipalkkaukseen puuttumiseksi lakia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että työsuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuus poliisille koskisi rikoslain mukaisia petos- ja kiskontarikoksia.

Lakiehdotus on osa pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaisia toimia uusien keinojen, esimerkiksi hallinnollisten sanktioiden käyttöönottamiseksi tahalliseen tai törkeän huolimattomaan alipalkkaukseen puuttumiseksi.

Palvelualojen ammattiliiton lausunto lakiesityksestä

Palvelualojen ammattiliitto pitää lakiesityksen tavoitteita työntekijöiden palkkausta koskevien säännösten noudattamisesta, työntekijöiden aseman turvaamisesta sekä yhdenvertaisuuden lisäämisestä työmarkkinoilla työsuojeluviranomaisen valvontatoimivaltuuksia laajentamalla tärkeänä ja kannatettavana.

Palvelualojen ammattiliiton kokemuksen mukaan erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työntekijöiden kohdalla työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamista laiminlyödään lähes säännöllisesti. Useimmiten vähimmäispalkan määrästä ei ole sellaista epäselvyyttä, että se vaatisi työehtosopimuksen tulkintaa ja siten työsuojeluviranomaisen velvoittava kehotus soveltuu hyvin korjaavaksi toimenpiteeksi.

Valvonnan keinovalikoimaa on kannatettavaa laajentaa työsuojeluviranomaisen toimivaltaa laajentamalla. Lakiesityksessä esitetty kehotus ja velvoittava hallintopäätös mahdollistaisivat nykyistä tehokkaamman työsuhteen vähimmäisehtojen valvonnan. Samalla työsuhteen vähimmäisehtojen tehokkaampi valvonta palvelee myös vähimmäisehtojen laiminlyömisestä muodossa tapahtuvaa harmaan talouden torjuntaa.

Lakiesityksen mukaan myös työsuojeluviranomaisten ilmoitusvelvollisuutta poliisille ollaan laajentamassa jo aiemmin voimaantulleeseen ihmiskaupan lisäksi myös rikoslaisissa tarkoitettuihin kiskontarikoksiin ja petokseen. Palvelualojen ammattiliitto kannattaa ilmoitusvelvollisuuden laajentamista.

Työperäisen hyväksikäytön alaan luettavat teot voivat ihmiskaupan ja kiskonnantapaisen työsyryjinnän lisäksi tyypillisesti sisältää myös rikoslain mukaisen kiskonnan, törkeän kiskonnan ja petoksen tunnusmerkkejä.

Työperäiseen hyväksikäyttöön liitännäisten rikosten esitutkinta on haasteellista. Myös syyttämisen- ja tuomitsemiskynnys ovat niiden osalta olla usein korkealla. Työsuojeluviranomaisen tekemällä tutkintapyynnöllä on suurempi merkitys tutkinnan käynnistämisessä ja syytteesen asettamisessa kuin henkilön itsensä, tämän avustajan tai jonkin järjestön tekemällä tutkintapyynnöllä ja se saattaa edistää mainittujen rikosten selvittämistä. On myös tärkeää, että esitutkinnassa on alusta lähtien käsiteltävänä kaikki työperäisen hyväksikäytön mahdolliset tekemuodot.

Tästä syystä on tärkeää, että lakiesityksessä todetuin tavoin työsuojeluviranomaisten ilmoitusvelvollisuutta laajennetaan näihin rikoksiin, ja että poliisin esitutkinnassa, syyteharkinnassa sekä tuomioistuinprosessissa on käsiteltävänä useampia vaihtoehtoisia tekemuotoja rikoksentekijän vastuun varmistamiseksi.

Palvelualojen ammattiliitto haluaa lopuksi kiirehtiä edellä mainittujen lakimuutosten voimaantuloa.

Lehtimäki Nora
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry